

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

In Tit. XIII. De Torneamentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

gentur, insignem quoque poenitentiam agere debent, *d. c. Interfecisti. hoc tit.* † Sed poena omnium frequentissima, quamquam non semper, est irregularitas, quæ nihil aliud est quam canonicum impedimentum ex facto vel defectu proveniens, quo quis prohibetur sacros Ordines suscipere, aut susceptorum munus exercere. Hanc levi negotio, & multis modis (v. g. cum aliis pugnando, quamvis incerto ictu, proicerint lapides, *c. Petrus Clerici & c. Quicumque hoc tit.* si duellum susceperint etiam sine læsione. *c. Porro inf. De Clericis in duello pugnantibus.*) incurrunt Ecclesiastici, utpote quos sacri Canones, quantum fieri potest, abstinere volunt, ad exemplum illius, qui simul & semel pretiosi sanguinis effusione orbem redemit. Cæterum ut laici, qui publica auctoritate seu jussu legis aliquem interficiunt, hanc poenam vel potius defectum incurrant, sufficit voluntas ef-

fectu stipata: & proinde nec Judex, nec administrator ejus, nec miles, sine dispensatione sacris Ordinibus potest initiari. Verum in laicis qui privata fiducia id faciunt, saltem levis requiritur culpa. Hinc non efficiuntur irregulares, qui homicidium casuale analogicum, rei nimirum licitæ & prudenter operam dantes, committunt, *c. Ioannes 23. hoc tit.* nec ille, qui seipsum moderatè defendendo, dum aliter non potest, invasorem interficit. Efficiuntur verò, quicumque vel animo deliberato, vel aliquo alio dictorum modorum id faciunt, *can. Miror & can. Si quis viduam 50 dist.* Si homicidium, inquit, reus, aut facto aut precepto, aut consilio aut defensione (nimirum immoderata & evitabili) reus fuerit, gradu dejiciatur: quod nihil aliud est dicere, quam abstinere ab ordinis ministerio, & sit irregularis.

IN TIT. XIII. DE TORNEAMENTIS.

SUMMARIUM.

1. Homicida est & irregularis occidens quem in torneamento.
2. Mortuus in hastiludio cur Ecclesiastica denegetur sepultura.
3. Quid si non animo pugnandi accesserit.

EX his jam satis patet, quòd & illi, qui in torneamento, id est hastiludio, quempiam interficiunt, sint homicidæ, ac proinde irregulares, quia nimirum rei illicitæ dant operam. † Imò verò, quoniam equestri ille & tragicus conflictus, qui non exercitii & oblectamenti causa, sed tantummodò ad ostentationem virium suscipitur, præsentissima necis est occasio, ut eo abstinere, sacri Canones etiam illos, qui ludendi animo accedunt, & casu opprimuntur, Ecclesiastica privant sepultura; quamvis viaticum seu fructum poenitentiae & ulum Sacramentorum mortuis non denegent. Nec obstat vulgare dictum, cui concessitur majus, & minus concessum intelligi; quia illud accipitur cum hoc temperamento, nisi minus ex speciali causa sit interdictum. Sicut ergò in *can. Episcopus 18 dist.* Prælati interdicuntur, ne per seiplos defensionem suscipiant pupillorum ac viduarum, ne hoc modo persona ipsorum vilescat: ita in presenti casu mater Ecclesia, quæ nullius salutem impedire cupit,

coemeterium tamen claudit, ut alii exemplo moniti ab hastiludiis desistant.

Aliud sanè erit, si non animo pugnandi ad nundinas hujusmodi seu ferias quispiam divertat, sed justa de causa, v. g. ut ab invento debitore pecuniam recipiat, *c. 2 hoc tit.* quod poenam *cap. 1. eod. hoc & simili casu* vult cessare, eò quòd propositum & voluntas delicta distinguant, id est, peccatum à peccato discriminent, *c. Cum voluntate inf. De sent. excom. l. Qui injuria & l. Quod reipublica D. De injur.* Nec mirum, hoc est, cum vel ipsi Clerici, quibus bellum multis modis est interdictum, bello tamen interesse possint; & quidem sine metu irregularitatis milites pugnantes animare, dummodò ipsi neminem occidant aut lædant, *cap. Petrus pen. sup. ut prox.* Irregularitatis, inquam, cujus dispensatio a S. Pont. dependet, quòd jure positivo sit introducta, *can. Inferenda 22. 11. quæst. 3.* ubi Moyses, quamvis homicida, legitur templum consecrasse, *Gi. in summa ad V. minores, 1. dist. Gl. in can. Tabernaculum 2. ad V. prohibitus, dist. 1. de consecr.* ubi disertè asseritur, quòd quamvis peculiariter Davidi 2. Reg. propter nimiam sanguinis effusionem interdictum esset, ne vir sanguinis tam famosum Domini templum ædificaret, sacerdotibus tamen illius temporis non fuerit illicitum effundere sanguinem. Quæ res jam aliter sese habet, eò quòd ratio, qui voluntariè, quamvis iuste, hominem interficiunt, sive Judex sit, sive re-

ffis,

stis, affessor, sive Notarius sententiam scribens, sive miles, efficiantur irregulares, *can. Aliquantos* *Et can. Si quis 31. dist. cap. Sententiam sup. Ne Clerici vel monachi &c.* Cujus ratio in eo consistit, quod omnes sacri Ordines, quorum susceptionem ac ministerium irregularitas impedit, destinentur

ad sacram Eucharistiam. Illa autem cum sit Sacramentum pacis, quam sanguine effuso peperit nobis Redemptor, & homicidium maxime paci seu unitati adveseretur; honesta suadet ratio, ne ministri hujus Sacramenti fiant homicidæ, crucifigentibus magis similes, quam crucifixo.

TIT. XIV. DE CLERICIS IN DUELLO PUGNANTIBUS.

SUMMARI.

1. Duella cur prohibita, & cur suscipi solita.
2. Concilii Trid. decretum in duellantes.
3. An casu aliquo tolerentur.

Sed & singulare certamen, à Latinis Duellum, à Græcis Monomachia appellatum, res est illicita, pravata vindictæ & homicidio subserviens, eoque ferè sine, sicut & ferri candentis attritatio, suscipi solet, ut subortæ controversiæ, dum aliter id fieri non poterat, imponeretur exitus, isque justam causam foveret vulgi opinionone, qui prævaluisset. Barbarus ille mos est, & per superstitionem inventus, cum nec Deus, qui hoc modo tentatur, neque natura ad talem finem tale destinaverit medium, *c. Diligenti & cap. Significantiibus inf. De purgat. vulg.* ubi ceciderunt, qui postmodum deprehensi fuerunt justi, nimirum laici. Ut mirum non sit, si majori ratione Clericis duellum interdicitur, pœnam depositionis merentur, sive per seipsos id faciant & occidant, sive non, *cap. 1. hoc tit.* sive per aliam pugilem à se sub-

stitutum, cum per seipsum agere intelligatur, qui per alium facit, *cap. 2. hoc tit.* Quibus interim locis Pont. facit potestatem Episcopo, ut ex quadam commiseratione dispense, saltem cum eo, qui per se non occidit aut mutilavit.

Quin & jus novissimum Concil. Trid. *in cap. Destabilis duellorum usus Sess. 25. de reform.* non solum Imperatores, Reges & Principes, quia suis Provinciis singulare certamen tolerant, sed & pugnantes & patricos (ut vocant) & consules & spectatores excommunicat; privans etiam ecclesiastica sepultura illos, qui ceciderunt.

Aliud fortè erit, si suborto bello, ut patitur multitudini, duo Principes concurrant, maxime si alter ad resistendum sit impotentior, uti docet Navarr. post Cajetanum *in Enchiridio cap. 2. nu. 8.* Quod autem solus cum solo David & Goliath sint congressi, id divino instinctu dicitur factum, *Et in d. cap. Significasti ad V. aliquatenus.* Eà ratione Jacob à mendacio, Sampson ab homicidio sui ipsius, Israëlitz à furto, Patriarchæ & alii, qui plures duxerant uxores, ab adulterio, sunt excusati, ut ait textus *in cap. Gaudemus sup. De divorciis.*

IN TIT. XV. DE SAGITTARIIS.

SUMMARI.

1. Pœna sagittariorum.
2. Quando sagittis seu balistis ut liceat.

Pari ratione sunt irregulares, insuperque excommunicationis pœnam incurruunt, saltem ferendæ sententiæ, si non latæ, qui ubi, quando, qua ratione, & adversus quos non oportet, balistis utuntur, artem que sagittariorum exercent, *cap. unico hoc tit.* quia nimirum rei tunc illi-

citæ dant operam. * Sed si fortè miles sit, qui in bello justè moto, ut hæresis opprimatur, ut injuria castigetur, ut res iniquè ablata recuperetur, illis velit uti, non peccabit, quia perinde est quæsumat arma, proinde etiam dolo an virtute hostem superet, *can. Dominus noster xx3. 11. quasi 2. Ita fit, ut res indifferens, mutatis circumstantiis, & præsertim, quæ præcipua circumstantiarum est, sine, nunc bona reputetur, nunc prohibita.*

IN TIT.